

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Győri Törvényszék előtt folyamatba tett perében Győrött, 2018.február 1. napján 11.P.20.538/2016/26.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 27., az alperes részéről 28.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a szerződést 10,69%-os induló ügyleti kamattal érvényessé nyilvánító rendelkezését hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

A per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmet elutasítja.

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében a másodfokú perköltség összegét a felperes javára 65.000 (hatvanötezer) forintban, az alperes javára 30.000 (harmincezer) forintban állapítja meg.

Kötelezi az alperest arra, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az alperes jogosult az illetékes adóhatóságnál előterjesztett kérelmére 43.200 (negyvenháromezer-kettőszáz) forint fellebbezési illetéket visszaigényelni.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az alperes jogelődje között 2008. október 1. napján .../08 számon CHF alapú kölcsönszerződés jött létre, amely alapján az alperes jogelődje a felperes által megvásárolni kívánt Dacia Sandero típusú személygépkocsi vételárának finanszírozására 2.340.000,- Ft összegű kölcsönt nyújtott ún. havi fix konstrukcióval.

A szerződés szerint a felperes a kölcsönt 120, egyenként 30.676,-Ft összegű részletekben köteles megfizetni. Az összes törlesztő részlet összegét 3.681.120,-Ft-ban, a teljes hiteldíj mutatót 11,11%-ban határozták meg.

A kölcsönszerződés részévé vált a kölcsönszerződés hátoldalára nyomtatott HIT/2008.07.01. számú üzletszabályzat (Üzletszabályzat).

A kölcsönszerződés megkötését megelőzően, 2008. szeptember 27-én a felperes ún. finanszírozási kérelmet nyújtott be az alperes jogelődjéhez. E szerint az ügyleti kamat 9,75%, a THM 11,12%, a THM 2004:10,20%. A kölcsön összege, annak futamideje, a havonta fizetendő részletek összege és

az összes törlesztőrészlet összege a finanszírozási kérelemben és a kölcsönszerződésben megegyezik.

A havi fix konstrukcióban az Üzletszabályzat I/7. pontja szerint a kölcsönbevevővel a Kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat és/vagy árfolyamesemény.

Az I/23. pont szerint rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25%-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (pl. intervenció sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.

Mértékadó árfolyam az Üzletszabályzat I/24. pontja alapján a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján.

Az Üzletszabályzat I.15. pontja szerint a törlesztő részlet az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességekhez tartozó tőke-, valamint kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege.

A mértékadó devizanem az Üzletszabályzat I.17. pontja és az egyedi kölcsönszerződés szerint a svájci frank.

Az Üzletszabályzat I.18.c pontja alapján a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra előjegyzett, a Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (3 havi LONDON Interbank Offered Rate-LIBOR)

Az Üzletszabályzat V.5. pontja rögzíti, hogy ha a mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat.

Az Üzletszabályzat I.27. pontja tartalmazza a THM fogalmát, a kiszámításának módját és azt, hogy az a kölcsönszerződés létrejöttékor meghatározott hitelminősítési díjat, valamint kamatot foglalja magában.

Az Üzletszabályzat I/25. pontja rendelkezik a kamatváltozásra vonatkozó szabályokról, IV/6. pontja pedig a kamatváltozás kiterheléséről.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (DH1 tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) alapján az alperes 2015. április 27-én elkészítette az elszámolását. A felülvizsgálatnak minősülő elszámolás szerint a tisztességtelenül felszámított összeg 0,-Ft. Az elszámolás eredményeképpen fennmaradó tartozás: 6201 CHF. Az elszámolásban az alperes 10,69%-os induló ügyleti kamattal számolt.

A szerződést az alperes a felperes nemteljesítése miatt 2016. március 17. napjára felmondta.

A felperes módosított keresetében a közte és az alperes jogelődje között létrejött egyedi kölcsönszerződés semmisségének a megállapítását kérte a hitelintézetekről és a pénzügyi

vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontjai, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 217. § (1) bekezdése és 218. § (1) bekezdése alapján.

Kérte továbbá az Üzletszabályzat V.5. pontja tisztességtelenségének a megállapítását az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdései, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 209. § (1) és (4) bekezdése, a 2/2014 PJE 1. pontja és a DH1 tv. 3. § (1) bekezdése alapján, továbbá az alperes kötelezését a perbeli gépjármű törzskönyvének a kiadására.

Előadta, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a kamat, költségek és díjak %-os mértékét, és a kamat mértéke egyetlen szerződéses feltételből sem számítható ki. Arra is hivatkozott, hogy a finanszírozási kérelemben és az elszámolásban eltérő kamatmérték szerepel.

Vitatta, hogy az alperes DH2 tv. szerinti elszámolása során alkalmazott 10,69%-os ügyleti kamattal a szerződés érvényesé vált. Állította, hogy az elszámolás szerinti kamattal történő érvényesség nyilvánítás az rPtk. 226. § (2) bekezdése szerinti szerződésmódosítás, aminek a jogszabályi feltételei nem adóttak.

Arra is hivatkozott, hogy a kamat, a költségek, valamint a díjak éves százalékos mértékének a meghatározatlansága miatt nem meghatározott a THM százalékos mértéke sem. Mivel az alperes nem rögzítette a kamat százalékos mértékét, így a THM 11,11%-os mértéke sem lehet valós. Ezen felül az árfolyamrés tisztességtelen alkalmazása, valamint a kezelési és ügyviteli költség felszámítását lehetővé tevő kikötés Kúria általi érvénytelennek nyilvánítása is a THM szerződésben feltüntetett százalékos mértékének valótlanságát támasztja alá.

Véleménye szerint a szerződés a kamatkikötés hiánya és a THM valótlan százalékos mértéke miatt nem devizaalapú szerződés. Amennyiben a bíróság mégis annak minősítené, megítélése szerint akkor sem terhelheti a jogügylet teljes árfolyamváltozásának a terhe. Arra is hivatkozott, hogy a szerződés nem tartalmaz kockázatfeltáró nyilatkozatot, és nincs olyan hatályos ÁSZF sem, amit az alperes neki átadott, és ami alapján őt terhelne az árfolyamváltozás terhe.

Előadta, hogy azért fizetett 5.000 Ft-tal több törlesztőrészletet, mint amennyire szükség lett volna, mert a szerződéskötés során az alperes képviselőjében eljáró ügyintézőtől azt a szóbeli tájékoztatást kapta, hogy ennyivel magasabb törlesztés biztosan fedezni fogja az árfolyamváltozásból eredő többletköltségeket.

A törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelme körében azzal érvelt, hogy az rPtk. 374. § (2) bekezdése szerint opciós jogot legfeljebb 5 évre lehet kikötni, és ez a szerződéskötés óta már eltelt.

Az alperes az ellenkérelmében a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte éves 10,69%-os mértékű ügyleti kamat megállapításával. Egyebekben az ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Arra hivatkozott, hogy a szerződés alapján, az abban rögzített összes törlesztő részlet és a tőkeösszeg különbözete alapján kiszámítható az éves induló ügyleti kamat értéke, és ez azonos azzal, amivel az elszámolást elvégezte. Rámutatott arra, hogy a THM %-os értéke az szerződésben szerepel és állította, hogy azt a hatályos jogszabályoknak megfelelően határozták meg. Előadta, hogy az Üzletszabályzatban egyértelműen rögzítésre került, hogy az árfolyamkockázatot a felperes viseli. A törzskönyv kiadására vonatkozó kereset elutasítását arra tekintettel kérte, hogy az Üzletszabályzat IV/8. pontja alapján önálló, atipikus biztosítéknak tekinthető a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a 2008. október 1. napján kelt .../08. számú szerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat mértékét 10,69%-ban állapította meg.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek az ... frsz-ú Dacia Sandero típusú személyautó törzskönyvét.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a feleket, hogy fizessenek meg az államnak, egyenként 24.900,-Ft feljegyzett kereseti illetéket. Megállapította, hogy ezt meghaladóan mindegyik fél viseli a perben felmerült költségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy a kamat mértékét a szerződés nem tartalmazza. Rámutatott arra, hogy az rHpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja szerint az induló kamat százalékos mértékének feltüntetése hiányában a szerződés érvénytelen. Kifejtette, hogy nem kétséges, miszerint a kölcsön összege után a felperesnek kamatot kell fizetnie, mert a finanszírozási kérelem egyértelműen utal erre a tényre, és ez következik abból is, hogy a folyósított kölcsön összege 2.340.000 Ft volt, míg a szerződés szerint a felperesnek a kölcsönszerződésből eredő összes fizetési kötelezettsége 3.681.120 Ft.

Mindezek alapján a szerződést érvényessé nyilvánította annak megállapításával, hogy az ügyleti kamat szerződéskötés kori éves százalékos értéke a felülvizsgált elszámolás során alkalmazott 10,69%.

Tényként állapította meg azt is, hogy a szerződésben a THM feltüntetésre került. Nem osztotta a felperes azon álláspontját, hogy a kamat meghatározatlanságára is figyelemmel nyilvánvaló, hogy a THM nem valós, ezért a szerződés ez okból érvénytelen. Utalt a Kúria Gf. VII.30.068/2017/8. számú ítéletére, amely szerint önmagában az a tény, hogy a kölcsönszerződésben a THM nem valós adatot tartalmaz, nem eredményezi a szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmiségét. Nem értett egyet a felperes azon érvelésével sem, hogy jogszabálysértően járt el az alperes akkor, amikor a THM összegét a betéti kamat, az értékpapírok hozamai és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III.05.) Korm. rendelet (továbbiakban: THM rendelet) előírásai szerint készítette el és ezen okból sem állapította meg a szerződés érvénytelenségét.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatban kifejtette, hogy az alperes nem készített kockázatfeltáró nyilatkozatot, de ennek hiánya nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. Ebben az esetben az egyéb okiratok vizsgálata alapján kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy az alperes az árfolyamkockázatról a felperest megfelelően tájékoztatta-e. Idézte a Kúria 2/2014. PJE határozatának 1. pontját, amely szerint, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az rPtk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani. Ezzel szemben, ha a szerződés egyértelmű megfogalmazása, a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott, a szerződés nem egyértelmű

tájékoztatással érintett rendelkezése tisztességtelen, amely a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét eredményezi.

Az elsőfokú bíróság egyetértett az alperessel abban, hogy az üzletszabályzat I/7., I/17., I/20., I/22., I/23., I/24., I/25.b., c., illetőleg V/5. pontjai az árfolyamkockázattal kapcsolatban megfelelő eligazítást nyújtottak. Az üzletszabályzat IV/6. pontja tartalmazza, hogy az árfolyamváltozásból eredő kötelezettségeket az alperes hogyan terheli ki a felperesre, annak mértéke pedig az üzletszabályzat I/25.d. pontjában található. E szerződési pontokat összevetve úgy ítélte meg, hogy egy átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára az Üzletszabályzat megfelelő tájékoztatást nyújtott arra nézve, hogy az árfolyam változhat, továbbá, hogy annak viselésére ő köteles.

Kifejtette, hogy a tanúként kihallgatott ... határozottan tagadta a felperes azon állítását, miszerint azért fizetett 5.000 Ft-tal több törlesztőrészletet a szükségesnél, mert az ügyintéző tájékoztatása szerint ez az összeg biztosan fedezni fogja az árfolyamváltozásból eredő többletköltségeket. Így nem állapította meg, hogy a szerződéskötés során a felperes az alperes képviselőjétől szóban az írásban kapott tájékoztatástól eltérő információt kapott.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen a kamat és a költségek mértékének meghatározatlansága és ezzel összefüggésben a THM feltárlatlansága miatt az ítélet megváltoztatását és a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, jogkövetkezményként jegybanki alapkamattal történő hatályossá nyilvánítás alkalmazását kérte, továbbá az alperes kötelezését 100.000,-Ft megfizetésére. Külön kérte a az ÁSZF V.5. pontja és a kockázatfeltárási nyilatkozat érvénytelenségének a megállapítását.

Másodlagos fellebbezési kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Arra hivatkozott, hogy az ítélet indokolása homályos és egymásnak ellentmondó megállapításokat tartalmaz. Megítélése szerint nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a támadott szerződést érvényesnek, részlegesen vagy egészében érvénytelennek minősítette-e, illetve, hogy ítélt dolognak minősítette-e a DH2 tv. szerinti elszámolást. Idézte a Kúria devizahiteles ügyeket tárgyaló bírái számára tartott értekezletről készült jegyzőkönyv megállapításait és a civilisztika kollégiumvezetők kérdésére adott kúriai választ, miszerint az ún. forintosítási tv. nem érvénytelenségi okot kiküszöbölő szerződésmódosítás, és nem zárja ki, hogy a teljes szerződés érvénytelensége iránt sikeresen lehessen perelni.

Úgy vélte, hogy az elsőfokú ítélet tartalmában permegszüntető határozat, és hogy az elsőfokú bíróság a DH2 tv. 37. §-ának megsértésével hozott ítéletet. Véleménye szerint az elsőfokú bíróságnak tájékoztatnia kellett volna arról, hogy csak a DH2 tv. szerinti elszámolás adatait terjesztheti elő.

Sérlemelte, hogy az elsőfokú bíróság az ügyleti kamatra vonatkozó, egymásnak ellentmondó alperesi adatokat nem vette figyelembe és az ítélet indokolásában az ellentmondásokat nem oldotta fel, és nem indokolta, miért mellőzte a bizonyítás eredményét.

Nem osztotta azt az álláspontot, hogy a kamat mértéke a törvény erejénél fogva konvalidálódott, és azt is vitatta, hogy van olyan képlet, amely alapján a szerződéskötés időpontjára a kamat értéke kiszámítható.

Előadta, hogy a teljes szerződés érvénytelenségét meg kellett volna állapítani a nem valós THM miatt is. Állította, hogy nem lehet valós a THM százalékos mértéke a THM-ben értékelt és

felszámított több érvénytelen költségelem (árfolyamrés, szerződéskezelési díj és egyéb költség) mellett. Így a THM nem tükrözi a pénzügyi intézménynek fizetett költségekkel csökkentett hitelösszeget.

Utalt arra, hogy az alperes 2005 évtől 2008-ig folyamatos jogsértést követett el, mert nem alkalmazott a deviza alapú hitelekhez kockázatfeltáró nyilatkozatot. Véleménye szerint a kockázatfeltáró nyilatkozat hiányát az elsőfokú bíróság nem értékelte és az indokolási kötelezettségét is megsértette, mert nem adott számot az ítéletében arról, hogy miért nem alkalmazta az rHpt. 203. § (4) és (5) bekezdését.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatban kérte figyelembe venni az Európai Unió Bíróságának (EUB) 103/2017, C-186/16 és C-26/13 számú ítéleteiben foglaltakat. A döntések alapján kifejtette, hogy a pénzintézetnek a szerződéskötést megelőzően kell tájékoztatást adnia az árfolyamkockázatról és a tájékoztatásnak figyelemfelhívó hatásúnak kell lennie. Nemcsak alakilag és nyelvtanilag kell érthetőnek lennie a rendelkezésnek, hanem a fogyasztónak képesnek kell lennie ez alapján arra is, hogy a rendelkezés hatásmechanizmusát megértse. Ennek hiányában a szerződés a 2008/48 EK irányelv 5. és 24. cikkét is sérti.

A fentiek miatt megítélése szerint az Üzletszabályzat V/5. pontja érvénytelen, és a kiesése miatt nem kell árfolyamkülönbözetet fizetnie.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 155/A. § (2) bekezdése alapján kérte a per tárgyalásának felfüggesztését az EUB előtt C-51/17 számon folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig arra hivatkozva, hogy az ügyben megszületett főtanácsnoki vélemény előrevetíti a fogyasztók számára kedvező döntést.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet felperes által megfellebbezett rendelkezéseinek a helybenhagyását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság megállapította a szerződés érvénytelenségét, és az érvénytelenségi okot oly módon küszöbölté ki, hogy a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította a szerződésből kiszámítható kamatmérték meghatározásával. Megismételte az ügyleti kamat kiszámíthatóságára vonatkozó előadását.

A THM meghatározottsága körében megjegyezte, hogy a THM esetleges téves számításon alapuló feltüntetése nem eredményez semmisséget, az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontjára alapított kereseti kérelem szempontjából ugyanis csak annak van jelentősége, hogy a THM-et a szerződés tartalmazza-e.

Az árfolyamkockázatról történő tájékoztatással kapcsolatban kifejtette, hogy a szerződés és az Üzletszabályzat megfelelő pontjainak átolvasásával és értelmezésével egyértelműen felismerhető volt az árfolyamváltozás. Arra is hivatkozott, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya nem érvénytelenségi ok. Előadta, hogy az EUB C-42/15 és 103/2017 számú ítéleteinek megállapításai az árfolyamkockázattal nem hozhatók összefüggésbe, a C-186/16 számú ügyre történő hivatkozás kapcsán pedig a Pécsi Ítélőtábla eseti határozatára utalt, amelyben az ítélőtábla megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés és az annak részét képező üzletszabályzat alapján a kötelezettségek teljesítése megállapítható.

Véleménye szerint a felperes a 2008/48 EK irányelvet tévesen értelmezi, mert sem az irányelv, sem azt a magyar jogba átültető 2009. évi CLXII. tv. nem tartalmaz az árfolyamkockázatról szóló rendelkezést.

Az ítéltábla elsődlegesen a felperes tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmét vizsgálta meg.

A felperes az rPp. 155/A § (2) bekezdése alapján kérte a per tárgyalásának a felfüggesztését.

E szerint a bíróság az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Közösséget létrehozó Szerződésben foglalt szabályok szerint kezdeményezheti. Az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg a per tárgyalását felfüggeszti.

Az ítéltábla nem kezdeményezte az EUB előzetes döntéshozatali eljárást (erre a felperes kérelme sem irányult), ezért az rPp. 155/A § (2) bekezdése alapján a felfüggesztésnek nem volt helye.

Nem volt indokolt a felfüggesztés a felperes által nem nevesített, de a felperes kérelmének tartalma szerint irányadó rPp. 152. § (1) bekezdése alapján sem.

Az EUB előtt C-51/17 számú ügyben született főtanácsnoki indítványban - többek között - azt javasolta, hogy az EUB az ügyben feltett kérdésekre azt a választ adja, hogy az olyan feltétel, amely jogalkotási beavatkozás eredményeként került a szerződésbe, és amely ex tunc hatállyal fenntartja az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra terhelését, nem „tükröz kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket” a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében. Amennyiben későbbi tagállami jogalkotási beavatkozás nem orvosolta a feltételek világosságával és átláthatóságával kapcsolatos tisztességtelenséget, amint azt a 93/13 irányelv előírja, az ilyen feltételeknek az e kötelezettségnek való megfelelést a szerződéskötés időpontjától kell meghatározni és a nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni az irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozván a fogyasztó és a kölcsönt nyújtó közötti egyenlőtlen helyzetet, amennyiben a rendelkezésére állnak az e feladathoz szükséges jogi és ténybeli elemek.

Az ítéltábla osztja a főtanácsnok véleményét és rámutat arra, hogy az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatban szerződésenként az egyedi vizsgálat nem mellőzhető. Ez azonban a perbeli ügyben megtörtént, ezért a főtanácsnoki indítványnak történő helytadás nem befolyásolná az ügy érdemi eldöntését.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasította és az elsőfokú ítéletet - a törzskönyv kiadására vonatkozó, nem fellebbezett rendelkezés kivételével - felülbírált.

A fellebbezett rendelkezések felülbírálata során megállapította, hogy a felperes fellebbezése részben alapos.

Az elsőfokú bíróság az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontjára (THM) és az árfolyamkockázatra vonatkozó kereseti kérelem elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, és e keresetek elbírálásakor a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével és az irányadó jogszabályok helyes értelmezésével hozta meg a döntését. Az ítéltábla osztotta ezen keresetek kapcsán az elsőfokú bíróság jogi álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat.

Az rHpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjára alapított kereset elbíráláshoz szükséges bizonyítást az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt nem folytatta le teljeskörűen, így az ezt a keresetet elbíráló döntése érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

Az egyes kereseti kérelmek és az ezekkel kapcsolatos fellebbezési érvek kapcsán az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

Az ügyleti kamat éves százalékos értékének feltüntetése

A felperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítéletéből nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a szerződést érvényesnek, részlegesen vagy egészében érvénytelennek minősítette.

Az ítélet tábla rámutat arra, hogy bár nem az ítélet rendelkező részében, de az ítélet indokolásának 7. és 8. oldalán az elsőfokú bíróság megállapította, a perbeli szerződés érvénytelen, mert nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett értékét.

Az érvénytelenségre vonatkozó megállapítást az ítélet tábla is osztja.

Az ügyleti kamat kikötésének hiánya esetén a szerződés létrejön ugyan, de az rHpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja alapján egészében érvénytelen. A Kúria több döntésében is rámutatott arra, hogy abban az esetben, ha megállapítható, hogy a felek kamat fizetésében megállapodtak és a kamat a szerződés adataiból kiszámítható, a kamat éves százalékos értéke feltüntetésének elmaradása csak formai hiányosság, amely kiküszöbölhető. Az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításának van helye úgy, hogy az ügyleti kamatot a szerződésből kiszámítható kamatmértéknek megfelelően kell meghatározni (BH 2017.159., Gfv.VII.30.150/2016/10).

A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontja értelmében, ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét állapítja meg - a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén, feltéve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy utóbb megszűnt - a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekedni. A fogyasztó érdekét elsősorban az érvénytelenség kiküszöbölése, a szerződés érvényessé nyilvánítása szolgálja.

A perbeli szerződés alapján megállapítható, hogy a peres felek szerződéses akarata kiterjedt kamat felszámítására. Ezt támasztja alá, hogy az Üzletszabályzat I.15. pontja szerint a törlesztő részlet az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességhez tartozó tőke-, valamint kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege, továbbá hogy a szerződésben a felek rögzítették a futamidő alatt visszafizetendő összes törlesztőrészlet összegét, amely magasabb, mint a kölcsön összege.

Egyértelműen megállapítható tehát, hogy a felperes a szerződésben ügyleti kamat fizetésére vállalt kötelezettséget.

Erre tekintettel az érvénytelenségi ok a kamat százalékos értékének a meghatározásával kiküszöbölhető abban az esetben, ha az a szerződés adatai alapján megállapítható. A szerződés ilyen módon történő érvényessé nyilvánítása nem a szerződés rPtk. 226. § (2) bekezdése szerinti módosítása, hanem az érvénytelenség okának megszüntetése az rPtk. 237.§ (2) bekezdésében foglaltak alkalmazásával.

Az elsőfokú bíróság arra hivatkozott, hogy a DH2 tv. szerinti elszámolásban figyelembe vett ügyleti kamattal a szerződés érvényessé vált.

A Kúria a perbelivel azonos tényállású ügyben elvi éllel kifejtette, hogy a DH2 tv. alapján elvégzett elszámolás funkciója az egyoldalú szerződésmódosítás, illetve a kétnemű árfolyam alkalmazásából eredő tisztességtelenség megszüntetése volt. Nem lehet azt rögzíteni, hogy az induló kamat mértékével kapcsolatos adatot, amennyiben azzal a fogyasztó nem értett egyet, a Pénzügyi Békéltető

Testület, illetve azt követően nemperes eljárásban kellett volna vitatnia, ennek hiányában az induló kamat meghatározása peres eljárás tárgya nem lehet. A Kúria rámutatott arra is hogy a DH2 tv. nem írta felül a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában írt követelményt, az induló kamat %-os értékének meghatározásától nem tekintett el. Nem rendelkezett akként, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti hiányosságokat az elszámolásban szereplő kamatmérték pótolja (Gfv.VII.30.167/2017/6).

Ezért az elsőfokú bíróságnak a konvalidálódásra vonatkozó hivatkozása alaptalan, és emiatt az elszámolásban alkalmazott kamatmérték további bizonyítás nélkül nem állapítható meg induló ügyleti kamatként.

A felperes a per során vitatta, hogy a szerződés adataiból a kamat értéke kiszámítható lenne. Az elsőfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja miatt - a felperesnek nem adott tájékoztatást a Pp. 3.§ (3) bekezdése és 164. § (1) bekezdése alapján arról, hogy a perben szakértő igénybevételével bizonyíthatja, hogy az induló kamat értéke a szerződés alapján nem számítható ki, illetve, hogy az eltér a részletes elszámolásban kimutatottaktól.

Az ítélet tábla ezt a tájékoztatást pótolta. A felperes úgy nyilatkozott, hogy szakértő igénybevételével bizonyítani kíván a perben és vállalta a szakértő költségeinek előlegezését is.

A tájékoztatás elmulasztása és ennek kapcsán a szakértői bizonyítás elmaradása olyan lényeges eljárási szabálysértés, ami miatt e kereseti kérelem kapcsán a tárgyalás megismétlése szükséges.

Erre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének a szerződést 10,69%-os induló ügyleti kamattal érvényessé nyilvánító rendelkezését az rPp. 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a szakértői díj előlegezését követően a felperes indítványára szakértőt kell kirendelnie annak megállapítására, hogy az induló kamat értéke a szerződés alapján kiszámítható-e, és ha igen, az milyen érték. Ennek figyelembevételével lehet a szerződés érvényessé nyilvánításáról dönteni. Amennyiben a szakértő azt állapítja meg, hogy a kamat értéke a szerződés adatai alapján nem állapítható meg, a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok mérlegelésével kell döntenie az elsőfokú bíróságnak.

Az ítélet tábla a kamaton túli költségek és díjak kapcsán rámutat arra, hogy a pénzügyi intézmények által kötött kölcsönszerződések jellemzője, hogy a kölcsönszerződés egyrészt egyedileg megtárgyalt, másrészt egyedileg meg nem tárgyalt részekből áll, továbbá a szerződés részét képezik - a szerződés tételes rendelkezése folytán - az ott megjelölt általános szerződési feltételek (ilyennek minősül az rHpt. 203. §-ában meghatározott üzletszabályzat és hirdetmény is). A kölcsönszerződés akkor felel meg az rHpt. 213. § (1) bekezdése szerinti tartalmi követelményeknek, ha a szerződés, illetve az annak részét képező általános szerződési feltételek együttesen tartalmazzák az ott előírtakat. (1/2016 PJE III/1/b. pont).

A perbeli esetben a költségek és a díjak az egyedi szerződésben és az Üzletszabályzatban valóban nincsenek egyértelműen meghatározva, ugyanakkor az Üzletszabályzat V/6. pontja ezek meghatározása körében az alperes Hirdetményére utal, mely nem került beszerzésre, így meghatározottságuk (és ennek folytán érvényesíthetőségük) nem állapítható meg a rendelkezésre álló adatok alapján.

Az ítéletábra azt is kiemeli azonban, hogy a kölcsöntőként és az üzleti kamaton túli (esetlegesen) tartalmi elemekben (így a költségekben és járulékokban) a feleknek a szerződés létrejöttéhez nem kell megállapodniuk, így a szerződés létrejöttéhez diszpozitív szabály alkalmazására sincs szükség (lehetőség) -, így ezek egyértelmű meghatározottságának hiánya sem vezethet a szerződés érvénytelenségére, csak azzal jár, hogy e tételek jogszerűen nem számíthatók fel. (1/2016 PJE IV/2. pont)

Erre tekintettel a szerződés a kamaton túli költségek és díjak esetleges meghatározatlansága folytán nem érvénytelen.

A THM feltüntetése

A felek szerződése rögzíti az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót 11,11 %-os mértékben. Ez megfelel az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában írtaknak. Ha a teljes hiteldíj mutató nem az ügylet tényleges terheit mutatja, az nem a szerződés semmisségét eredményezi, hanem akaratlan hiba miatt az rPtk. 210. § (1) és (4) bekezdése alapján a szerződés megtámadására adhat alapot.

A felperes azonban jelen perben erre alapítottnak a szerződést nem támadta meg.

Az ítéletábra ezen túlmenően rámutat arra, hogy ha a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése alapján semmisnek minősülő árfolyamrész is szerepel a THM-ben, azt, mint érvénytelenségi okot, a jogalkotó a DH törvények megalkotásával rendezte. Az alperes a szerződés megkötésére visszamenő hatállyal elszámolt az árfolyamrészrel a felperes javára, a törvényi elszámolással az e miatti érvénytelenségi ok kiküszöbölődött.

Ha a költségek, a díjak vagy azok egy része a szerződésben nincs egyértelműen meghatározva, emiatt a szerződés érvénytelensége ugyancsak nem állapítható meg. Ebből csupán az következik, hogy a pénzügyi intézmény e költségeket és díjakat, illetve azok meghatározott részét a törlesztő részlet összegében jogszerűen nem számíthatja fel. (1/2016. PJE)

Árfolyamkockázat

A felperes a fellebbezésében változatlanul arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan nem kapott megfelelő tájékoztatást, ezért a szerződés, illetve annak az általa meghatározott pontjai tisztességtelenek. Véleménye szerint a kockázattájékoztató nyilatkozat hiányát az elsőfokú bíróság nem értékelte és az indokolási kötelezettségét is megsértette, mert nem adott számot az ítéletében arról, hogy miért nem alkalmazta az rHpt. 203. § (4) és (5) bekezdését.

Az indokolási kötelezettség megsértését a felperes alaptalanul állította. Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában idézte az rHpt. 203.§-ának (4) és (5) bekezdését, és kitért a külön kockázattájékoztató nyilatkozat hiányára és ennek jogkövetkezményeire. Éppen a kockázattájékoztató nyilatkozat hiánya miatt vizsgálta az egyéb okiratokat azért, hogy állást tudjon foglalni abban a kérdésben, az alperes megfelelően tájékoztatta-e a felperest az árfolyamkockázatról.

Az ítéletábra osztja a külön kockázattájékoztató nyilatkozattal kapcsolatban az elsőfokú bíróság jogi álláspontját. Megállapítja, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan jár el, amikor a szerződéskötés körülményeit vizsgálta annak érdekében, hogy megállapítsa az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megtörténtét, és azt, hogy megfelelő tartalommal történt-e meg.

Az rHpt. ügyfél tájékoztatására vonatkozó 203. § (4) bekezdése értelmében a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő, devizahitel nyújtására irányuló, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmazó szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A rHpt. 203.§ (5) bekezdése a) pontja értelmében a (4) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

A fenti kockázatfeltárási (tájékoztatási) kötelezettség indoka az, hogy az adós által vállalt kockázat terén egy devizakölcsön - a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből következő árfolyamkockázat léte miatt - speciális kockázati elemeket tartalmaz a forint alapú hitelekhez képest. A 6/2013. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződések jellegadó sajátossága többek között az, hogy e szerződéstípusnál az adós az adott időszakban irányadó forint kölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el, amiből következően ő viseli az árfolyamváltozás hatásait. A Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatának 1. pontja értelmében ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, kivéve, ha - figyelemmel a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásokra is - az erre vonatkozó rendelkezések nem világosak, nem érthetőek. A nem megfelelő tájékoztatás tényét - és azt, hogy ennek következtében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára nem volt világos és érthető, a fogyasztónak kell bizonyítania.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy önmagában a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya nem eredményezi a szerződési feltétel és/vagy a szerződés érvénytelenségét, ahhoz az rHpt. ilyen jogkövetkezményt nem fűz. A bírói gyakorlat szerint az árfolyamváltozás kockázatát teljes mértékben az adósra hárító szerződéses kikötés nem tisztességtelen önmagában amiatt, mert a kockázatfeltáró nyilatkozatot maga a szerződés tartalmazza. (BDT 2016.3457., Fővárosi Ítéltábla Pf.V.21.694/2013/4.)

Az ítéltábla rámutat arra, hogy a perbeli kölcsönszerződésben a felperes kijelentette, hogy a szerződés aláírásakor az annak hátoldalán található Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette és magára nézve kötelezőnek elismerte. Ezért az Üzletszabályzat a szerződés részévé vált, és az Üzletszabályzat, valamint a szerződéskötést megelőzően az alperes által adott tájékoztatás alapján kellett következtetést levonni arra vonatkozóan, hogy egy általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintően eljáró átlagos fogyasztó - a továbbiakban „átlagos fogyasztó” - mércéjén keresztül vizsgálva felismerhető volt-e, s ha igen mennyiben, hogy az árfolyamváltozás ténylegesen fennálló kockázat, kedvezőtlen változásának nincs felső határa és az teljes mértékben a fogyasztót terheli. Bekövetkezése pedig jelentős mértékben megnövelheti fizetési terheit. Ha a nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

A felperes által előadottakból (17. sz. jegyzőkönyv) egyértelműen kitűnik, hogy a felperes ismerte a deviza alapú kölcsön veszélyeit és tisztában volt a devizahitel árfolyamkockázatával.

Ilyen körülmények között az Üzletszabályzat I./17., 18/c., 22., 23., 24. és 25.b. és V/5. pontja alapján a perbeli szerződéssel kapcsolatban is egyértelmű kellett, hogy legyen a felperes számára, hogy a mértékadó árfolyam, illetve a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az árfolyamváltozás hatásait viselnie kell, és ez kizárólag őt terheli. A

I/23. pontban külön definiált „rendkívüli árfolyam esemény” fogalma sem hagyhatott kétséget a felperesben a felől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat. Az Üzletszabályzat V/5. pontjából pedig egyértelműen megállapítható, hogy az EUR esetében a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázat az intervenció sáv nagysága alapján limitálható, azonban az egyéb devizák (így a CHF) esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az EUR keresztárfolyamának változása.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes számára az egyedi szerződés és az Üzletszabályzat felhívott rendelkezései együttesen tartalmazták a tájékoztatás elvárható tartalmi elemeit, megfeleltek a bírói gyakorlat által az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatással kapcsolatosan kidolgozott elveknek (világos és érthető) és elégséges információt nyújtottak.

A felperes csak állította, de nem igazolta, hogy az alperes képviselője a szerződéskötést megelőzően arról tájékoztatta, hogy havi 5.000,-Ft-tal magasabb törlesztőrészlet biztosan fedezni fogja az árfolyamváltozást.

A szerződés és az Üzletszabályzat egyértelmű tartalmával szemben a felperesi kereset akkor vezethetett volna eredményre, ha sikerrel tudta volna a felperes igazolni, hogy a szerződéses tartalommal szemben az alperestől olyan külön tájékoztatást kapott, mely az írásban nyújtottat lerontotta, és amelyre tekintettel alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat bizonyos mértékig korlátozott (van egy maximuma). A felperes azonban ilyet nem bizonyított, mert az erre vonatkozó állítását a tanúk vallomása nem támasztotta alá.

A felperes az árfolyamkockázattal kapcsolatban kérte figyelembe venni az EUB 103/2017, C-186/16, C-42/15 és C-26/13 számú ítéletében foglaltakat is.

A C-186/16 számú ügyben az EUB kifejtette, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. Az ehhez szükséges vizsgálatokat a nemzeti bíróságnak kell lefolytatnia.

Hasonlóképpen értelmezte az EUB az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését a C-26/13 számú ügyben is.

Az EUB ezen felül rámutatott arra, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő, figyelemmel mindazon körülményekre, amelyekről az eladónak vagy szolgáltatónak a szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett, és amelyek az említett szerződés későbbi teljesítésére kihathattak. A bíróság feladata, hogy az alapeljárás valamennyi körülményére, és különösen az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak a lehetséges árfolyam-ingadozásokkal és a külföldi pénznemben folyósított kölcsönben

rejlő kockázatokkal kapcsolatos szakértelmére és ismereteire tekintettel megvizsgálja, hogy fennáll-e az említett rendelkezés értelmében vett jelentős egyenlőtlenség. (C-186/16)

Az ítélet tábla megítélése szerint az Üzletszabályzat rendelkezései és az autószalomon kapott tájékoztatás nemcsak alakilag és nyelvtanilag volt érthető, hanem azok alapján a felperesben egyértelműen tudatosulnia kellett a rendelkezések későbbi hatásának.

A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki a nemzetgazdaság mutatóira, az árfolyamváltás várható irányára (6/2013. PJE indoklás 3. pont) vagy felső határára, s arra sem, hogy az adós kötelezettsége a teljesítőképességét, illetve tőketartozása a fedezet értékét meghaladhatja. Ilyen tartalmú tájékoztatás nyújtására az alperesnek lehetősége sem volt, csak arról adhatott ugyanis tájékoztatást a vele szerződő felperesnek, amivel a szerződéskötés időpontjában maga is reálisan számolhatott. A 2001-2008-ig tartó időszakban azonban még a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltásnak mértékét és az irányát és a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltásra (6/2013. PJE indoklás 3. pont).

A felperes e körben megalapozatlanul hivatkozott a 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglaltakra is. A perbeli szerződés megkötésére 2008. október 1. napján került sor, a hivatkozott EK rendelet a tagállamok számára az irányelvnek megfelelő rendelkezések elfogadásának határideje pedig 2010. június 11. napja volt. A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény az a jogszabály, mely az irányelv rendelkezéseit a nemzeti jogba implementálta. Az irányelv 30. cikk (1) bekezdése szerint pedig az irányelvet nem kell alkalmazni azokra a hitelmegállapodásokra, amelyek a nemzeti végrehajtási intézkedések hatálybalépésének időpontjában már léteztek.

Az EUB a felperes által hivatkozott C-42/15. számú ügyben hozott ítélete a 2008/48/EK irányelvet értelmezi. Ezért a perbeli kölcsönszerződés kapcsán indult jogvita eldöntésére ezen ítélet rendelkezései nem irányadóak.

A felperes által a fentiek felül hivatkozott „103/2017 számú” ítélet pedig az EUB C-312/12 számú ügyében meghozott 2013. február 21-i végzése, amely a jelen perben nem releváns döntés.

A fentiek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének a THM meghatározatlanságával és az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseit az rPp. 253. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A hatályon kívül helyezett rendelkezés kapcsán a felek másodfokú perköltségének összegét az ítélet tábla az rPp. 252. § (4) bekezdése alapján csak megállapította ugyancsak a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet alapján. E költség viseléséről, éppúgy, mint a felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illeték viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.

Az alperes az elsőfokú ítélet törzskönyv kiadására vonatkozó rendelkezéseit csatlakozó fellebbezéssel támadta, de a csatlakozó fellebbezését a másodfokú tárgyalás megkezdése előtt visszavonta. Ezért az általa lerótt fellebbezési illeték 90%-ának visszaigénylésére jogosult az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 58. § (9) bekezdése alapján.

ör, 2018. május 24.

.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelélül:

kiadó